

**Malý almanach maturantů Reálného gymnázia ve
Slovenské ulici na Královských Vinohradech
Ročník 1951**

Historie Reálného gymnázia ve Slovenské ulici

Osmitřídňí Státní reálné gymnázium s vyučovací řečí českou bylo zřízeno na Královských Vinohradech císařským rozhodnutím ze dne 20. 6. 1912 a dle výnosu ministerstva vyučování ze dne 26. 6. 1912 pod č.j. 29092.

Ve školním roce 1912-13 byly otevřeny prima až kvarta, a protože ústav neměl ještě svoji budovu, bylo přistavěno třetí patro na budovu dívčí školy v Komenského ulici, kde se vyučovalo, zatímco ve škole v Hálkově ulici, nyní Londýnské, se využívala kaple a tělocvična.

V září 1913 se ústav přestěhoval do budovy nové obecné školy na náměstí Krále Jiřího z Poděbrad, kde se vyučovalo do konce školního roku 1917. V roce 1915 bylo započato státním nákladem se stavbou vlastní budovy ve Slovenské ulici 27 na pozemku darovaném městem Královské Vinohrady a 15. 9. 1917, ještě stále uprostřed první světové války, se zde začalo vyučovat. Ve škole bylo 13 učeben, ředitelna, sborovna, archiv a kabinety pro sbírky. Během války škola sloužila také vysídleným polským studentům a do roku 1919 dočasně vršovické reálce.

V prvním roce své existence měl ústav 247 žáků, 105 v primě, 41 v sekundě, 51 v tercii a 50 v kvartě, ale rychle se rozrůstal v důsledku rapidní výstavby Vinohrad a ve dvacátých letech bylo naše gymnázium počtem studujících **druhým nejsilnějším ústavem** v celém Československu.

Škola byla od počátku ústavem chlapeckým, dívky byly přijímány pouze mimořádně. Teprve za druhé světové války, kdy sem byly převedeny celé třídy nacisty zrušeného pražského anglického gymnázia a část žactva z Komenského škol ve Vídni – rovněž nacisty zrušených – byly zde i třídy koedukační. Ve školním roce 1938 – 39 začali ve vyšších třídách studovat žáci a žačky příslí ze škol v odtrženém pohraničí.

V důsledku první z mnoha komunistických školských reforem bylo od roku 1948 - 49 zřízeno tzv. gymnázium od kvinty výše. Nižší třídy splynuly s měšťanskou školou ve školu střední a vyšší ztratily svá latinská jména a staly se I. až IV. třídou.

Během prázdnin v roce 1949 byla řada pražských gymnázií zrušena a jejich žáci převedeni do jiných ústavů. Gymnázium ve Slovenské zůstalo zachováno, ale nikoliv na dlouho. Přišlo mnoho studentů a studentek ze Smetanky, z Londýnské a z dívčích reálných gymnázií v Korunní a Slezské. Ve třídách se tak objevil zjemňující dívčí živel, i když dívky asi nesouhlasí, že by chlapce v tomto věku dokázaly změnit k lepšímu nebo dokonce zjemnit.

Ani po naší maturitě se reformy škole nevyhnuły. Od roku 1953 – 54 vznikla v naší budově osmiletka pro děti od 6ti do 14ti let a studenti gymnázia přešli do jedenáctiletky v Londýnské ulici. Další reforma v roce 1961 znamenala změnu osmiletky na devítiletku a oficiálním pokračovatelem Slovenské se stalo gymnázium na Korunní třídě.

Ve školním roce 1981 – 82 se devítiletka změnila na základní školu, ročníky od první do osmé třídy. V této formě existuje dodnes.

Ředitelé gymnázia byli následující:

1912 – 22 Dr. Josef Miroslav Pražák, dřívější ředitel gymnázia v Třeboni

1922 – 23 František Novotný – zatímní správce

1923 – 31 František Štastný, dřívější ředitel reálného gymnázia v Mor. Ostravě

1931 - 39 Alois Kulháněk

1939 - 41 Bohumil Tesař, zatčen a vězněn nacisty pro odbojovou činnost

1941 - 42 Jan Osvald, pověřen po Tesařově zatčení

31. 10. 1942 - květen 1945 Otto Caha dosazen jako zatímní správce nacistickým vrchním školním radou, Oberschulsrat-em, Wernerem. Dvě zajímavosti: Caha, přes svou aktivní spolupráci s okupanty, nikdy nebyl jmenován ředitelem a jeho syn neuspěl při zkouškách na gymnázium. Zbaven správcovství hned po konci války.

Květen 1945 - září 1945 Bohumil Tesař, navrátil se z koncentračního tábora, odešel však brzy na ministerstvo.

20. 9. 1945 - 1949 Karel Littloch, dřívější ředitel reálného gymnázia v Brně. Toho si mnozí z nás pamatujeme jako vynikajícího člověka - bohužel až do našich maturit nevydržel. Na konci školního roku 1949 byl, stejně jako řada dalších pedagogů, předčasně penzionován.

1949 - 1953 Růžena Sachsová, přeložená ze zrušeného gymnázia Slezská, jmenována zatímní správkyňi, později ředitelkou.

Profesorský sbor

V průběhu studia žáků maturujících v roce 1951 tvořili pedagogický sbor tito páni profesoři a paní profesorky:

Adámek, Bajluková, Bílek, Boháč, Dědina, Dibelka, Divíšek, Drozda, Dunovská,

Fenrych, Fiala, Formánek, Fořt, Freibergová, Fučíková, P. Gabriel, Gargela,

Gutwirth, Hák, Holoubková, Hrudka, Janáčová, Janatová-Cízová, Jičínský,

Kácha, Kaněra, Kinclová, Kmochová, Koničková, Kopenec, Kostecký, Krátký,

Lakomý, Lehar, Květ, Maralík, Martilíková-Gutwirthová, Mijantová, Minařík,

Novotný, Nývlt, Pohl, Ryšavý, Soukup, P. Soukup, Široký, Škorpišová,

Štěpánek, Štěpka, Tomáš, Vandas, Veselý, Vopička, Weichet, Wildman.

Tedy celkem 54 vyučujících, z toho 13 profesorek a 41 profesorů. Pokud jsme některé pedagogy opomněli, tak se jim v duchu omlouváme, neb čas pokročil a ve skutečnosti to už asi možné není, i když borci jako Kopenec či Boháč byli velice mladí, když nás učili.

Pro úplnost a trochu nostalgického humoru uvádíme některé přezdívky - spojení se jmény ponecháváme na čtenáři: Bič, Dědek, Pepífek, Mládeneček, Loskulák, Švickej, Paras, Platejs, Fetiš, Modul, Pajda, Kašpar, Sapfo a jistě další.

Studenti a studentky maturující v roce 1951

Období našeho studia bylo bohužel poznamenáno světovými a domácími politickými událostmi jako málokteré jiné. Omezená možnost gymnaziálního studia za druhé světové války znamenala, že v roce 1943 začínala pouze jedna prima se 40ti studenty tehdy chlapeckého reálného gymnázia. Po osvobození pak byli přijímáni další žáci, takže v září 1945 se začalo vyučovat ve třech terciích – dvě byly směru humanitního s výukou latiny a jedna technického zaměření s deskriptivní geometrií. Mezi tercií a oktávou došlo k mnoha peripetiím, změnám a přesunům – někdy z důvodů organizačních, jindy tzv. kádrových, a tak se nakonec maturovalo ze čtyř paralelek v celkovém počtu asi 130ti studentů.

Mimo tyto pohyby docházelo přirozeně i k víceméně normálním změnám jako odchodu na odborné školy po kvartě, odchodu na jiné ústavy, opakování tříd a naopak příchodu žáků z jiných ústavů.

Přes všechny změny, které měli jistě negativní vliv na vzájemné poznávání a vytváření trvalejších svazků, se nám podařilo udržet celkem pevné vztahy po více než padesát let od maturity. Je to obdivuhodné, když si uvědomíme, že pouze dva nebo tři jednotlivci spolu v jedné třídě absolvovali celých osm let.

Politický tlak po únoru 1948 měl přímý a nepřímý dopad jak na profesorský sbor, tak na nás studenty. Uveďme alespoň pár příkladů: nahrazení ředitele Littlocha komunistkou Sachsovou, vyloučení Jožky Heřmánka a Mirka Patery v roce 1949 pro tzv. styk s cizí mocností, zatčení z politických důvodů, v době maturit, několika studentů -- byli to Zdeněk Boubelík, Jirka Brůha, Ivo Cvach, Zdeněk Chyška, Mirek Kurz a Zdeněk Lakomý. Rádi bychom doufali, že je to pouze smutná shoda okolností, že čtyři z této šestice předčasně odešli - z celkového počtu pouze 13 našich zemřelých kolegů. V neposlední řadě došlo před maturitami k „obohacení“ kádrových materiálů tak, že mnoha nadaným studentům a studentkám bylo, alespoň na čas, znemožněno vysokoškolské studium. Nutno však připomenout s jistou dávkou generační hrdosti, že zatčení maturanti nakonec, někdy i po letech, maturitu složili a že přibližně dvě třetiny absolventů našeho ročníku gymnázia dosáhly akademických titulů a, pokud je známo, **všichni** maturanti se úspěšně uplatnili v praktickém životě, jak v naší vlasti, tak i v zahraničí.

Seznamy studentů v průběhu let od primy do oktávy

Asi nejpřesnější seznam studentů je ze tříd maturujících, tj. oktáv. Jak se noříme dále do minulosti, seznamy jsou méně a méně úplné. Rovněž není dobrý přehled o studentech, kteří studium na našem gymnáziu přerušili.

Případné doplňky a opravy budou vzaty v úvahu a vydány v dodatku. Rozhodli jsme se uvádět pouze příjmení s ohledem na ty kolegy a kolegyně, jejichž křestní jména nejsou známa.

Prima 1943 – 44

Na základě zkoušek ze čtvrtých a pátých tříd nastoupilo do primy těchto 40 žáků:

Babka, Brůha, Cach, Cihlář, Dostál, Fišer, Heger, Hlavatý, Chamrád, Kaiser, Kock, Kočmerževský, Komrzý, Kouba, Krampera, Krásný, Kratochvíl, Kurz, Kuthan, Lhotka, Melka, Moravec, Moudrý, Macháček, Michálek, Novák, Pertlíček, Pištěk, Rozum, Řípa, Springer, Škramovský, Šulc, V., Trčka, Vecko, Vičar, Vrabec, Vrbenský, Wick (zemřel v primě), Wiesenberger, Zeman.

Sekunda 1944 – 45

Přistoupili:

Cmíral, Kostečka (opakoval sekundu RGS), Neubauer.

Tercie 1945 – 46

Převážně z jiných ústavů přišli tito noví studenti:

Beneš, Březina, Brož, Červenka, Dobiáš, Dudek, Formánek, Frk, Hamouz, Heřmánek (Smetanka), Hybler, Jiráň, Joerges, Junek, Kotlář (opakoval tercii RGS), Krátký (Belgická), Lakomý, Matolín (Smetanka), Mindl, Munk, Němeček (Kralovice), Novotný, Z. (Londýnská), Panýrek, Patera (Smetanka), Pelikán, Pulkrábek, Remr (Kladská), Srb, Suk, Svoboda Jiří (Perunova), Šetina, Špác, Traub, Urban, Vašek, Vodrážka, Vydra (dobr. opakoval tercii RGS), Zajíc.

Cihlář, Hlavatý a Vecko opakovali tercii, Trčka přestoupil na jiný ústav.

Kvarta 1946 – 47

Do kvarty přišli tito studenti:

Musil (Blansko), Seidl, Kuthan, Šťastný D.

Drda, Ledinský, Lízner, Nýdl, Ráž, Smrž, M., Špička, Šulc, B., Vorel a Žákovský se v archivech poprvé objevují jako žáci kvarty, ale je možné, že někteří z nich přistoupili již dříve.

Na odborné školy a do jiných ústavů přestoupili po kvartě Frk, Karafiát, Kock, Komrzý, Kostečka, Kotlář, Kouba, Krampera, Kratochvíl, Kuthan, Macháček,

Pištěk, Rozum, Ruzha, Řípa, Šťastný, Traub, Zeman.

Gabriel zemřel v kvartě.

Kvinta 1947 – 48

Nově se objevují:

Janů (Londýnská), Marek (Rokycany), Slavík, Šembera-Fiala.

Sexta 1948 – 49

Masopust a Gregoriadesová jsou prozatím jedinými ověřenými přírůstky.

Dostál v sextě odešel.

Septima (III.) 1949 – 50

Do septimy přistoupily nově převážně dívky, a to:

Ehlová, Havelková a Novotná z Korunní, Kliková, Platilová, Tolarová, Šmídová a

Zdenková ze Slezské, Špeldová ze Smetanky, dále Firchová, Hejná, Horáčková,

Klásková, Košťálová, Krejčíková, Langerová, Májová, Petráková, Solarová,

Tatíčková, Tichá, Tomandlová, Voleská, Záběhlická, Zajícová.

Z chlapců máme záznam pouze o Lavičkovi.

Oktáva (IV.) 1950 -- 51

IV.A

V této třídě byli tito studenti a studentky:

Babka, Beneš, Boubelík, Burešová, Cach, Cmíral, Coach, Dudek, Dvořák, Fišer, Gregoriadesová, Hájek, Hrdlička, Chamrád, Charvát, Chyška, Joerges, Junek, Kocholatá, Kolbaba, Konopka, Košťálová, Májová, Novák, Petráková, Solarová, Springer, Tatíčková, Tomandlová, Voleská, Vrtiška, Záběhlická a Zusková.

IV.B Třídní profesor Dr. Miroslav Štěpánek

Brož, Červenka, Jirchová, Hejná, Horáčková, Hybler, Janů, Jiráň, Klásková, Krásný, Krátký, Krejčíková, Kurz, Langerová, Lavička, Leninský, Lhotka, Marek, Matolín, Melka, Michálek, Mindl, Moravec, Musil, Munk, Neubauer, Novotná, Panýrek, Suk, Šembera a Vrbenský.

IV.C Třídní profesorka Karla Cizová-Janatová

Brichta, Butta, Čížek, Dus, Formánek, Hamouz, Heger, Kliková, Lakomý, Moudrý, Novotný, Patera, Pelikán, Pulkrábek, Remr, Seidl, Svoboda, Škramovský, Šmídová, Špeldová, Šulc Bedřich, Šulc Vítězslav, Tolarová, Vašek, Vičar, Vodrážka, Vrabc, Wiesenberger, Zajíc, Zajícová, Zdeňková a Žízala, který opakoval oktávu RGS.

IV.D Třídní profesor Weichet

Tato třída byla vytvořena převážně ze studentů příšlých ze zrušeného gymnázia na Lobkovicově náměstí. Pouze osm studentů byli postupující ze septimy RGS, a to:

Brůha, Březina, Ehlová, Havelková, Kočmerževský, Němeček, Urban a Vydra.

Vepřek opakoval z oktávy RGS – ještě během školního roku však odešel do říčanského gymnázia.

Z Lobkovicova náměstí tedy přišli:

Čásenský, Fejk, Fuxa, Glas, Grundman, Kotrba Vladimír, Kotrba René, Krapka, Mašín, Maštovský, Murdych, Pavlát, Píša, Pospíšil, Randýsek, Smrkovská, Smrž, Spal, Suchařpa, Špale, Wittlich.

V různých letech se mezi námi mj. objevili též:

Burget, Císař, Dvořák, Hach, Hanuš, Hodač, Hrdlička, Chmelíček, Kubálek, Kulháněk, Kvasnička, Kheil, Láznička, Lis, Lukavský, Maštera, Novák Petr, Pokorný, Pour, Ráž, Růžičková, Samková, Štancl, Tichý, Tomeš, Topinka, Všetěčka, Zach, Žižlavský.

Navždy nás opustili:

Boubelík, Cvach, Dus, Chyška, Konopka, Lavička, Lakomý, Moravec, Moudrý, Springer, Suk, Vepřek, Vodrážka, Zajíc, Zajícová.

Zpracoval Ota Vydra na základě následujících pramenů:

- Školský odbor Magistrátu Praha
- Malý almanach maturantů RGS 1950
- Seznamy Zdenka Lhotky, Igora Beneše a Vrabcových
- Pedagogický ústav ČSAV, výpisky Dr. Maralíka
- Připomínky mnohých spolužáků

Další zajímavé čtení:

- Roční zprávy RGS 1915 -39, Městská knihovna Praha, čk N 1797 -1
- K. V. Rais a pokračovatelé, Politický a školský okres Vinohradský - Paměti i rozvoj jeho národního školství, Městská knihovna Praha, čk L - 431

Opravy a dodatky prosím na 244 912 332 nebo na adresu: O. Vydra, Velké Kunratické 23, 148 00 Praha 4.